

LA DISLÈXIA. CONSELLS ÚTILS*

No hi ha cap dubte que la dislèxia és una dificultat, però cal una actitud que no agreugi més el problema de la persona que el pateix. Si pares, mares, mestres i professorat entenem quines són les dificultats que tenen els nens i nenes dislèxics, podem ajudar-los molt, no només amb el nostre suport, sinó també amb una ajuda adequada. A sota teniu uns breus consells que us podem resultar molt útils:

- No digueu als nens i a les nenes que són ganduls. Demostreu-los que valoreu el seu esforç.
- No els compareu amb els germans o els companys.
- El que una feina no surti prou bé, o un suspens, no s'han d'identificar amb la idea de fracàs.
- No el/la feu llegir en veu alta davant d'altres persones, sense el seu consentiment.
- No espereu que aprengui a ortografiar bé una paraula només fent-li repetir diverses vegades.
- Penseu que es pot cansar i desanimar fàcilment.
- No us sorprengueu que la seva lletra sigui irregular i desordenada.
- Les seves feines un dia poden ser magnífiques i l'endemà "no tant".
- No li digueu una vegada i una altra "esforça't més", ja ho fa.
- Feu-li veure allò que fa bé.
- No l'obligueu a llegir.
- Llegiu-li contes, llibres o textos; allò que li agradi o necessiti.

*Informació de l'Associació Catalana de Dislèxia:

<http://www.acd-dislexia.voluntariat.org>

Orientacions per a l'aula ordinària:

- L'objectiu a aconseguir a l'escola amb els alumnes dislèctics és que puguin adquirir els aprenentatges malgrat el problema "mecànic".
- Presenten persistència en la dificultat lectora (errors, inversions...). Dificultat per llegir, entendre els enunciats...millor llegir els problemes en veu alta o que el company s'ho llegeixi.
- El llibre de lectura: Hauria de ser adaptat al nivell, però això fa perdre sovint contingut...millor fer servir el mateix i que algú el llegeixi. (Això no vol dir que no hagi de llegir ell també)
- Persistència dels errors ortogràfics...caldrà fixar-se només en les paraules que s'han treballat.

- Dificultats per copiar de la pissarra i agafar apunts (ajut d'un company...)
- Problemes al càlcul i operacions: Dificultats per memoritzar les taules i la mecànica (no sempre però pot passar). Hauran de fer l'esforç d'aprendre, però després d'haver-lo intentat, millor tenir les taules al costat. Caldrà fer més pràctica per aprendre la suma portant-ne. Se'ls pot facilitar una "chuleta" amb les passes clares...
- Dificultat de memòria, només de les seqüències també per al llistats. (necessitaran més temps, anticipar-ho).
- Fer el pas a la memòria remota també pot ser difícil...Davant un examen pot fer l'esforç però malgrat tot no superar-lo...Caldrà assegurar-nos que hagi treballat de debò, valorar l'esforç, donar-li altra oportunitat.
- Deures: Triguen més, es cansen, els hi costa...necessiten algú al costat....millor que no hagin de copiar els enunciats, evitar el cansament.
- Tenen dificultat per acabar els exàmens en el mateix temps que la resta....Llegir els enunciats, donar-li més temps, fer-los orales....Assegurar que ha entès i concretar el tipus de resposta
- Manca d'atenció per cansament. Sovint hi ha trastorn d'atenció a més de dislèxia.
- Desorganització, "són despistats"
- Sovint "abandonen" abans que es qüestioni la seva capacitat, Fuig de llegir en veu alta....Deixar que preparin el que llegiran, dir-los amb temps.
- Lentitud en el processament de la informació: ajudar amb esquemes, exemples significatius, que puguin gravar les lliçons...
- Una figura de molta ajuda pot ser l'anomenat mestre-secretari qui li ajudi a fer esquemes, a l'adquisició de tècniques d'estudi, a fer més accessible la informació (és com posar-li closes).
- L'anglès els hi costa molt, caldria fer l'avaluació a nivell oral.
- Alguns també troben problemes amb la música (al cap i la fi, un altre tipus de llenguatge).
- Valorar pel contingut, no els errors d'ortografia, i deixar que l'alumne expliqui el que ha escrit.
- Fer control de l'agenda.
- El nen/a ha de saber el problema que té, ser conscient.

Estratègies a l'AEE

Els dos processos implicats són:

El processament visual directe: reconeixement paraula-significat.

Transcripció fonològica: correspondència grafema-morfema, es a dir la consciència fonològica: poder aplicar a cada lletra el so corresponen.

Per al nen dislèctic és difícil fer la decodificació. Aquest aspecte es pot treballar a l'AEE.

Treballar també les següents habilitats:

- ◆ **Percepció visual:** anàlisi visual, discriminació visual: classificar formes, objectes, figura/fons, semblances diferències, simetries...percepció de lletres b/p/d/q
Discriminació auditiva.: Repetir paraules fonèticament semblants...
- ◆ **Percepció espacial, i orientació E/D.** Estructuració espacial: puzles..
- ◆ **Orientació temporal:** abans/després matí/tarda calendari, estacions..
- ◆ **Grafisme i habilitat motora per reproduir.**
- ◆ **Integració viso-lingüística**
- ◆ **Treballar la fonologia:**

Ajudar a fragmentar els sons de la parla c-a-s-a-

Formar paraules amb lletres de plàstic (primer s'ha de treballar per tenir clar el so de cada lletra.

Combinació de sons.

Tot això ajuda molt a la representació mental, a tenir consciència de la paraula, la síl·laba, fonema...

Treballar el ritme: fent picar...per ajudar a separar les parts d'una frase, una fitxa per a cada paraula.....

El grafisme costa molt treballar-lo amb alumnes més grans...

Quant a la lectura:

De grups de vocals, síl·labes... > potenciar la decodificació.

Fer lectura conjunta, simultània, alternant....

Presentar informació a nivell visual i auditiu

Preparar paraules i frases amb anterioritat a la lectura del text.

Tècnica del "borrat" paraules que manquen en un text....

MÉTODO BASADO EN ORTON-GILLIGHAM Y/O MÉTODO DE LENGUAJE ESTRUCTURADO MULTISENSORIAL (Método aconsellat per la The International Dyslexia Association)* <http://www.interdys.org>

Los principios de instrucción y el contenido de un programa de lenguaje estructurado multisensorial son esenciales para las metodologías de enseñanza eficaces.

La Asociación Internacional de Dislexia promueve activamente métodos de enseñanza eficaces y estrategias de intervención educativa clínica para disléxicos.

CONTENIDO: Qué se enseña

Fonología y Conciencia Fonológica: La fonología es el estudio de los sonidos y cómo funcionan dentro de las palabras. Un fonema es la unidad de sonido más pequeña que puede reconocerse dentro de los sonidos del lenguaje. La conciencia fonológica es la comprensión de la estructura lingüística interna de las palabras. Un importante aspecto de la conciencia fonológica es la capacidad para dividir la palabra en sus sonidos componentes.

Asociación Sonido-Símbolo: Este es el conocimiento de los diferentes sonidos del idioma inglés y su correspondencia con las letras y las combinaciones de letras que representan esos sonidos. La asociación sonido-símbolo debe enseñarse (y dominarse) en dos direcciones: de lo visual a lo auditivo y de lo auditivo a lo visual. Además, los estudiantes deben dominar la fusión de sonidos y letras en palabras así como la segmentación de las palabras enteras en sonidos individuales.

Enseñanza de las Sílabas: Una sílaba es una unidad del lenguaje oral o escrito con un sonido de vocal. La enseñanza debe incluir los seis tipos de sílabas básicas del idioma inglés: cerradas, vocal-consonante e, abiertas, consonante-le, r-controlada y diptongos. Las reglas de división de sílabas debe enseñarse directamente en relación a la estructura de las palabras.

Morfología: La morfología es el estudio de cómo los morfemas se combinan en palabras. Un morfema es la unidad de sentido más pequeña del lenguaje. El currículo debe incluir el estudio de palabras bases, raíces, prefijos y sufijos.

Sintaxis: La sintaxis es el grupo de principios que dictan la secuencia y la función de las palabras en una oración para transmitir el significado. Incluye la gramática, la variación de las oraciones y la mecánica del lenguaje.

Semántica: La semántica es el aspecto del lenguaje relacionado con el significado. El currículo (desde el comienzo) debe incluir la instrucción de la comprensión del lenguaje escrito.

PRINCIPIOS DE INSTRUCCIÓN: Cómo se enseña

Simultáneo, multisensorial (VAKT): Se realiza la enseñanza usando todas las vías del cerebro (visual/auditiva, kinestético/ táctil) simultáneamente para intensificar la memoria y el aprendizaje.

Sistemático y Acumulativo: La instrucción multisensorial del lenguaje requiere que la organización del material siga el orden lógico del lenguaje. La secuencia debe comenzar con los elementos más fáciles y básicos y progresar metódicamente a un material más difícil. Los conceptos enseñados deben ser revisados sistemáticamente para fortalecer la memoria.

Instrucción Directa: El aprendizaje de un concepto por deducción nunca debe aceptarse. La instrucción multisensorial del lenguaje requiere de la enseñanza directa de todos los conceptos con la interacción continua del maestro-alumno.

Enseñanza Diagnóstica: El maestro debe ser experto en la enseñanza prescriptiva o individualizada. El plan de enseñanza está basado en una evaluación continua y cuidadosa de las necesidades del individuo. El contenido presentado debe dominarse hasta el punto de la automaticidad.

Instrucción Sintética y Analítica: Los programas de lenguaje estructurado multisensorial incluyen tanto la enseñanza sintética como analítica. La instrucción sintética presenta las partes del lenguaje y luego enseña cómo las partes se juntan para formar un todo. La instrucción analítica presenta el todo y enseña cómo éste puede dividirse en sus partes componentes.

* Algunes orientacions estan pensades per l'ensenyament de l'anglès